



„... Kezdetől azt az egy épületet szerettem volna megépíteni, amely az emberiség kezdete előtt már állt a világban, a kezdetek világában, mint sugárzó, valóságos kép, az igazi otthon, az Aranykor eleven Háza....

Az eleven ház megfogalmazásáért volt minden: a mozgásformák figyelése, a minimális környezet keresése, a népművészeti minták szerkezetelemzése; minden, amivel foglalkoztam: az építés ősi szavai, a tér-idő folyamatosság, a dráma az építésben és az asszonyok faggatása az életről.

Szeretném azt hinni, hogy az Úrnak van humora, megbocsátása ehhez az élethez, melyet én éltem. Erőt adott hozzá...”

*Makovecz Imre
Kossuth-díjas építész*

■ Imre!

Még valamikor a hetvenes években rajzoltál nekem egy különös, kétszárnyú, tükrös kartont, melyre szimmetrikusan, mint Leonardo szokta volt, ezt írtad:

„Az angyal tükörbe néz. Önmaga képe mered rá, bár az a dolga, hogy átlásson. Tudja, hogy a fonsor mi lehetünk valaha. Angyalképének oka és titka. Nekünk reményünk, hogy a fényben lássunk, de hogyan nézhetne vissza a tükör, hogy ne mutatná végre egyszer angyalok arcát, hanem a miénket.”

Akkor még kevesen ismertünk, de mi, akik tudtuk, ki vagy, azt is tudtuk, hogy meg fogod változtatni az építészet és azon át a haza sorsát. Igazunk lett. A fiatal fa hatalmas tölgygé terebélyesedett, s most, hogy kidőlt, látszik csak igazán, milyen pótolhatatlan.

Ki vagy Te, ki ez az angyalokkal cimboráló, zseniális, esszenciális lény, aki ha kell, bátran és önfeláldozón száll szembe hatalommal és arannyal, aki falut épít, de akadémiát alapít, aki falusi főépítész, de a világ minden jelentős építészeti díjának birtokosa, a világ egyik legnagyobb építésze? Ki vagy Te, aki a Váti sötét padlásszobájától a Kecské utcai varázslatos irodáig vezetted mára hatalmassá nőtt, határokon átnyúló szervezetekké terebélyesedett csapatod?

„Nem tudom, hogy az angyal én-e. Nem tudom, hogy a létezőhöz hajló semmi-e az én és másutt talán nincs is. Ha nincs, bármi lehetett akkor, hajladozó, emlékező házak, az otthon, mely csupán az érkezést és a nyugalmat tudja, de nem jött meg még, aki érkezik, aki otthonnak, menedéknek látja önmagát és azt a helyet, mely előre emlékszik rá, az érkezőre.”

Meghódítottad a világot varázslatos építészetteddel. A nagy külföldi egyetemek, könyvtárak, folyóiratok mind ismernek, díjaidnak se szeri, se száma, a világ egyik legnagyobb építésze lettél. Az egyetemi professzortól az egyszerű emberekig mindenki ismer. Ismerünk, mint építész, ismerünk, mint igaz hazafit, ismerünk, mint önzetlen templomépítőt, és bizony ismerünk, mint a nemzet lelkiismeretét, aki szót emel, ha kell, és ott van, ahol nagy a baj, ahol szakad a gát. Gyönyörű templomaid, házaid koszorúzzák az egész Kárpát-medencét. Tanítványaidal ott vagy mindenütt a hazában is és távolabb is, csak a fővárost fosztotta meg ostoba vezetése az ajándéktól, amit szívesen adtál volna.

„A himnuszt éneklék sokan, s látom őket, az eltorzult magyarokat, amint énekelnek, s tudom ők az

enyémek, bárhog is lett, bármivé is lettünk, a keservesen visszafojtott síráson át látom együtt a vereséggel a győzelmet, mert átvilágítja a dal az arcokat.”

Nemrég arra kértelek, segíts egy országos ügyben. Fáradt voltál, de végül eljöttél a Széchenyi térre. Hallgattad, ahogy soroljuk a gondokat, majd halkán azt mondtad, pénz nem érdekel, három hét múlva letesszük a megoldást az asztra. Kikísértelek, beültünk a Greshambe egy pohár furmintra. Kedves és elegáns voltál, mint mindig, de csendes és sokat néztél a távolba, mintha látnál valakit a Dunánál. A nagyokról beszéltünk. Kosztolányi és Nagy László, Weichinger és Csonka tanár urak, Heine és Rilke, Reischl és Reimholz barátaink jártak az asztalunknál. Lassan kiittad a borod és kimentünk a térre, az alkonyatban. Néztük a Dunát, vártuk az autót. Csendesen azt mondtad: fontos ez, amit csinálsz. Csend volt, majd rám néztél és azt mondtad, ez nagyon fontos, érted? Persze, mondtam kis szünet után, pedig akkor még nem értettem. Álltunk csendben, a hegyeket nézve, mint akinek már nem kell a szó, elég a gondolat. Sötétedett. Megjött egy fekete kocs, kinyílt az ajtó. Kezet szorítottunk, viszontlátás, Isten megáldjon. Isten megáldjon.

„Jobb elfogadni, hogy valahonnan jöttünk és valahová megyünk, hogy megszülettünk és meg kell halni, hogy nem a kezdet és nem a vég a születés és a halál. Ez azonban nem lehet enyhítője a tények drasztikus és elfogadhatatlan valóságának. Indokolt és szent az őrző sírás, toporzékoló könnyörgés az életért a halállal szemben.”

„Én meghalok, de bennem ma a nemzet él, az arkangyalok jövőjét pedig nem ismerhetem.”

Imre, köszönöm neked: a tanítványok nevében az emberséget, a tanítást, az építész nevében a megújulást és a génius példáját, az elesettek nevében az önzetlen segítséget, a haza nevében a becsületet, a hősi, tiszta hazaszeretetet a kis falvak nevében a megmaradást és otthont a keresztények nevében a templomokat és az őszinte példát, a kultúra nevében az eleganciát és felemelkedést, a művészet nevében az Akadémiát és életteret a barátok nevében az igaz barátságot.

Köszönjük Neked, Imre, amit értünk tettél.

Isten Veled, Mester!

Nagy Ervin
országos főépítész

Mindent elértél, amit ember elérhetett e földi létben. Közösséget teremtettél, nemzetet irányítottál a nemzetté válás útjára. Iskolát teremtettél, a közös tevékenység örömet nyújtottad. Építészteret teremtettél, egyetemes értékeket hoztál létre. Gyötrő kérdésekre tudtad a választ, és azt elmondtad nekünk. Tetted mindezt türelemmel, derűs nyugalommal és örömmel, mindennapi munkád mellett.

Pár éve megkérdezted, hogyan folytatjuk majd a munkát, már nélkülöd. Akkor adósod maradtunk a válasszal. Most jött el az idő, hogy lássuk, tanításodból mit értettünk meg.

Köszönjük, hogy eddig segítettél!

Isten áldjon és kísérjen utadon!

2011. szeptember 28-án, Szt. Mihály napjának vigíliáján.

A Kós Károly Egyesülés igazgatói nevében

Dévényi Sándor

■ Gyászoljuk benne a zseniális alkotó építész, a tanításban mestert, a tartásban példaképet, az országépítő szellemet.

Ő „A megbízható barátság helyének” nevezte a Miskolci Építész Műhelyt. Az is marad, maradékában is. Megtartjuk jó emlékezetünkben, mint a miskolci építészek régi barátját, borsodi jelenlétét, a tokaji építőtáborokat, szakmai együttműködésünket a '70-es és a '80-as években a Sárospataki Hild-téri házak létrehozásában, Paks város településrendezési és fejlesztési terveiben, a Kós Károly Egyesülésben, a beregi és felsőzsolcai árvízi rekonstrukcióban, az általa szervezett és elnökölt Magyar Művészeti Akadémiában, a miskolci Makovecz kiállításokat, s az érte kapott politikai dorgálásokat.

Még élhetett, alkothatott volna, de sohasem kímélte magát. Ám így is teljes, térben és időben is nagy hatású életet élt.

Most szellemi örökségének ápolása lesz sokak közös feladata. Ebben a miskolci építészek is vállalják a rájuk háruló kötelezettségeket. Gaudi barcelonai templom hagyatékához hasonlóan az utókor felelősségéért és feladataként kell tekintenünk a budapest-krisztinavárosi katedrális tervének megvalósítására; hogy legalább egy poszthumusz műve legyen Budapesten.

A Mester halálával ránk szakadt szellemi-emberi űr, tudjuk, pótolhatatlan. Ezért gyászolunk mély együttérzéssel a Családdal, a Kós Károly Egyesüléssel, a Magyar Művészeti Akadémiával.

Gyász üli meg idén az Építészeti Világnapot is. Az Építészek Hónapjában, októberben, a Makovecz-iskola egyik szellemi forrását jelentő Kós Károly tervei szerint épült házon fennmarad a Makovecz Imrét gyászoló fekete zászló.

A miskolci építészek, a területi Építész Kamara, a Városi Főépítész nevében is fájdalommal búcsúznak.

A miskolci építészek nevében:

Bodonyi Csaba



Imrének!

Pohárköszöntő, - az Erődhöz.

Hiszen Te Vagy, - Maga a Fa!

Egyszerűen kiléptél az ajtón.

Hangtalanul.

Mert várt az Út.

De végül itt maradtál, - ezertestű fáidban.

Fáidból Kápolnáokban, - Fáidból templomokban, -

Fáidból boltozatokban, - Boltozataidból Oltárokban és Kupolákban, -

Faoszlopaiddban és Kapuidban, - Szárnyasangyalaidban és Egekig érő Tornyaiddban, -

Ámuló emberi szemekben, emelkedő szívekben, - és Templomaidd emberi suttagásokból remegő imáiban.

Most hol jársz?

Melyik csillagot hagytad el, - és melyik fénylik ott, - távol?

Vár már az Isten, - ott, - a Szórja-Mórja Vár kapujában?

Biztosan kijön Eléd.

A Szivárvány milyen volt lábaid alatt?

Lágy, vagy ezerfényű?

Istenem!

Már ott Vagy az Úton!

Semmit sem tudunk.

Csak úgy élünk, - „bele a Világba”.

Senki sem tudja, hogy miről van szó.

Csak az Út!

Az Ő birodalmában fognak megépülni elmaradt Templomaidd, - és minden Égi Paloták.

Meg Kunyhók is.

Templomok, - Kunyhók, - meg Zeneakadémiák.

Meg a Jóság.

És Jöttödet ünnepelni - a Szív.

Az Óriási, - Világot Befogadó Szív.

És ha majd újból találkozunk, -

leülök Melléd, - és Te, - ott, - mint a Teremtő, -

Hosszan, -

Mindent, -

Elmesélnél.

Vadász György

Tisztelt Makovecz Család! Tisztelt Gyászoló Gyülekezet!

Azt hallottam, Makovecz Imre meghalt. Azt is beszélük, hogy eltávozott, és itt hagyott bennünket. Ez különös. Hogyan is halhatna meg az, aki halhatatlan? Hogyan is hagyhatna itt az, akibe nap, mint nap belebotlik az ember? Belebotlik a Puskás Akadémia kollégiumépületében, a katolikus egyetem auditóriumában vagy éppen Csíksomlyóban, ha arra veti a jó sorsa. Ugyan miképpen szűnhetne meg létezni az, aki a világ kivételes szellemeinek titkos gyülekezetéhez tartozik? Azokhoz a szellemekhez, akiket összeköt egy rejtélyes szál, mely korokon, politikai rendszereken és múltó irányzatokon ível át. Összeköti őket valami titkos elhivatottság, ami nem szakad el évszázadok múlásával, nem feslik az idő sodrásában, összeköti őket a cél, a küldetés, a kötelesség elijeszthetetlen teljesítése. Az aranykor emberei ők, akik kezdettől fogva mindig egyet akartak, pontosabban az Egyet akarták. Azt az Egyet, ami mindig volt, de mégis mindig újra kellett alkotni. Azt az egy festményt, azt az egy szobrot, azt az egy költeményt, azt az egy házat akarták megfesteni, kifaragni, megírni és megépíteni, amely már az emberiség megszületése előtt fent, a magasban létezett.

Kedves Imre Bátyám!

Mi tudtuk, hogy Te tisztában vagy a fentről kapott feladatoddal és tehetségeddel. Tudtuk, hogy az aranykor világának ereje lakik Benned. Értettük, amikor azt mondtad valakire: lakik benne valaki. Értettük, de nem mondtuk, mert valahogy illetlennek éreztük volna. Nem mondtuk, de tudtuk, hogy hányadán is állsz Te az ember előtti világgal. Ezért valahogy természetesnek vettük, hogy sohasem láttunk tolakodni vagy kérkedni. Melletted állva oly nyilvánvaló volt, hogy csak a középszer törtet, csak a tehetségtelenség hetvenkedik. Láttuk, ahogy méltósággal vársz, ha nem a Te időd járja. Láttuk, hogy nem hajolsz meg a tovatűnő évek sürgetésétől, sem a hatalom szavától, sem az anyagi teher alatt. Ezért is vettük természetesnek, hogy szavaid mindig az örök mércéhez igazítottad, és sohasem voltál hajlandó őket mézbe mártani se hízelgés, se fenyegetés hatására.

Tisztelt Imre Bátyám!

Az általad is oly nagyra tartott püspök-prédikátor azt tanította, hogy először jogot kell szerezni ahhoz, hogy az embereknek útját álljuk, és rábeszéljük őket valamire. Ezt a jogot az igazságunkból meríthetjük. Csak az szól igazán, aki kénytelen szólni. Így lettél korszakos alakja a magyar politikának is, s ha az oly sok, többre hivatott, de a töklevel alá rejtőzött szellemi ember példáját követve, kényesen eltoltad volna magadtól az elrendelt kötelességet, hazánk sohasem talált volna önmagára, nem állt volna a saját lábára, s ma leginkább egy reménytelen szakadék mélyén vergődne.

Tisztelt Imre Bátyám!

Sokan vagyunk, akik Tőled lestük el, hogy az élet a maga egészében becsületügy. Nem szabad hát megvetni, nem szabad elpredálni, nem szabad eladni vagy eldobni, mert az az Istené, amit a mi becsületünkre bízott. Tartozunk hát a ránk testált élet egész tőkéjével és minden lehetőségével, ezért kötelesek vagyunk azt részletekben és híven törleszteni. Köszönjük az egyenes, kertelés nélküli beszédet, köszönjük a szigorú intelmeket. Nem felejtjük: a haza nem eladó, az ördöggel nem cimborálunk, a küldetésben nincs alku. Tudjuk, úgy kellene nekünk is keresni az igaz és erkölcsileg járható utat, ahogy Te tetted: konokul, világszínvonalon és megvesztegethetetlenül.

Tisztelt Gyászoló Család! Tisztelt Gyászoló Egybegyűlte!

Az emberi történelem nagy alkotásait örök béke és örök kiengesztelődés lengi körül. Megbékítenek, mert visszateremtik a világot a Kezdet dicsőségére, és elfeledtetnek mindent, ami azóta történt. Ez a kiengesztelődés árad Makovecz Imre alkotásaiból, és ezt a békét érezzük most ravatala felett állva.

Kedves Imre Bátyám!

Most megadjuk Neked a végtisztességet. De ha holnap valaki azzal hozakodnék elő, hogy Te meghaltál, csak legyinteni fogunk: szegény ember, nem tudja, mit beszél. Ezért most úgy köszönök el Tőled, ahogy akkor szoktam, amikor még testi valódban is itt voltál közöttünk, és kifordultam a Kecse utcai házad kapuján: viszontlátásra, Imre Bátyám!

Orbán Viktor
Magyarország
miniszterelnöke

Elment?!

Felfoghatatlan veszteség ért minket abban a pillanatban, amikor szeptember 27-én délelőtt egy rövid hír után elindultam fekete zászlóért a „Kecskeváron” addig a napig büszkén feszülő nemzeti lobogó helyére. Mire visszaértem a Házba, üres tekintetek és könnyes szemek vártak az irodákban, folyosókon, udvaron és a lobogó alatt is. Senki sem tudta felfogni, hogy Szent Mihály Arkangyal magához hívta Makovecz Imrét, mesterünket. Nem kérdezhetünk tőle azóta, nem kaphatunk tőle több szeretet, megbecsülést, biztatást és jókedvet, amiért eddig vele akartuk a lehető legtöbb időnket tölteni.

Egyik utolsó akarata az volt, hogy még 4-5 évig köztünk lehessen. Volt még ereje gondoskodni erről is, mindenkinek hagyott valamit hátra: a Kós Károly Egyesülésnek a magyar organikus építészeti továbbvitelét, a Magyar Művészeti Akadémiának a köztestületté alakulását, a magyar nemzetnek a Szentek és kárhozottak templomának megépítését, a makóiaknak a Frissítőház és a többi új épületeinek méltó befejezését és használatbavételét, a devecserieknek az Újjászületés kápolnájának megépítését, kritikusainak életműve összegzését, szellemi örökösének egy Makovecz- emlékház kialakítását... Mindig arra tanított minket, hogy egy fának a lomkoronája és a gyökerei ugyanakkorak. Ő volt a vastag törzs, szerteágazó gyökereiből, a magyar népművészet-antropozófia-nemzetközi szerves építészeti hármasság egységéből indította el a friss hajtásait, szerteágazó hálózatát. Ezekben a közügyeinken kívül van minden tanítványának saját feladata is: felcsúti fociakadémia, tyukodi iskola, csillaghegyi óvoda, szigetvári vigadó, rákoskerti templom, szentegyházi kápolna, szekszárdi piac, komáromi erőd, zselízi városközpont. Nekem személy szerint a 2010-ben Zalaegerszegre megálmodott Boldogasszony kápolnájának feldolgozása, illetve a zalai emberek és a közte kialakult baráti kapcsolat fenntartása, ápolása. Rövid ismeretségünk alatt csupán 3 alkalommal juttattam el közös szülőföldünkre, de ugyanaz a derűs mosoly ült ki az arcunkra a zalai dombok látványától Zalaegerszegen, Zalaváron és Lendván is! Mindenhol szeretettel fogadták, érdeklődve hallgatták. Jó barátja, Plesz Antal állt hozzá a legközelebb, hogy Zalaegerszeghez kösse örökre a '60-as években, de saját állítása szerint nem volt képes erre a döntésre, elmulasztotta azt. Tartalmas életében családot, otthont, akadémiát, iskolát, oktatási fórumot, folyóiratot, közösséget, kamarát, főépítészeti hálózatot, építőtábort, kalákát, munkahelyet alapított. Szenvedélyes utazóként bejárta és beépítette a Kárpát-medencét, álmaiban olyan világokban járt, amiket mi csak grafikai segítségével ismerhetünk meg. Munkája során alkothatott templomot, ravatalozót, nemzeti pavilont, emlékművet, országzászlót, egyetemet, gimnáziumot, Waldorf-óvodát, uszodát, frissítőházat, faluházat, színházat, díszletet, városközpontot, piacot, vendéglőt, kempinget, családi és társasházat, vagy csak pályázatokat és grafikákat, amik „úri jókedvűből születtek”... Egy valami nem adatott meg neki életében, egy valamivel vagyunk neki adósak, egy valami maradhat örök az utókornak: egy budapesti ház, a kedvenc háza, Isten Háza, Szent Mihály küzdelmeinek és angyalainak háza!

Nem indult el ezen a hosszú úton sem egyedül, hűségese társa, Kovács Flórián kíséri szeretett angyalaihoz. Együtt dolgoztak minden nap a Magyar Művészeti Akadémia és a magyar kultúra fényes jövőjéért, most, hogy már jó pályára állították, egyszerre engedték el, nekik már más dolguk van! Sohasem a végeredmény és a dicsőség érdekelte őket, hanem a folyamat, a közösség, az építés drámája. Szívesen foglalkoztak fiatalokkal, tudásukat önzetlenül örökítették tovább. Kedvenc munkájuk mindig az aktuális volt, vissza soha nem tekintettek, nem kérkedtek a korábbi eredményekkel. Életük végére ugyanaz foglalkoztatta őket, „ami megtörtént és ami megtörténhetett volna”, illetve a „második Magyarország” talpra állítása!

Köszönöm nekik, hogy akár csak pillanatokra is, maguk közé engedtek, megtiszteltek!

Néhány közös gondolatukkal szeretnék emlékezni rájuk az 1989-es és 2009-es zalaegerszegi Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben rendezett kiállítások plakátjairól:

1989 Mit kell tudomásul vennünk?

- hogy két háborút elvesztettünk és a győztesek bűnös nemzetként kezelnek bennünket
- hogy szokásaink elmerültek a szégyenné lett múltban
- hogy mindennek ellenére mi magyarok adunk Európának Európához méltó gondolatokat

1989 Mit tehetünk?

Befelé kell fordulnunk, saját ügyeinket kell intéznünk:

-otthonokat, egyesületi házakat, templomokat kell építenünk önmagunknak

-építészetünk legyen a miénk, stílusa, hangja a mi stílusunk, a mi hangunk

2009 Tudomásul kell vennünk!

-hogyan tehetséges fiataljaink elmennek, mert itthon nem kellene

-hogyan öregjeink szegényen és elhagyatva halnak meg

Tudomásul kell vennünk, hogy ezt mi hagytuk, hogy így legyen!

2009 Mit tehetünk?

Ugyanazt, amit 89'-től máig elmulasztottunk, valamint:

-erősítsük meg szívünkben a valóság utáni vágyat, szemben a TV és számítógép virtuális valóságával

-ne hagyjuk, hogy kapcsolatainkat, a házasságot, a barátságot a pénz uralja

2011-ben azt tehetjük, hogy nem az elmenetelüket siratjuk, hanem megpróbáljuk méltón folytatni azt a munkát, amit elkezdtek, és ránk hagytak! Előttük szeretnék tisztelegni azzal, hogy a zalaegerszegi Dísz téren állítottam fel 2011. október 14-én a Kós Károly Egyesülés Vándoriskolája által készített Újratervezés című vándorkiállítását, amely különböző természeti és ipari katasztrófák utáni újjáépítéseket mutat be a világ különböző pontjairól.

Fülöp Tibor

a MAKONA Egyesülés

építész

A kiskutasi halottasház éppen befejezett épülete előtt álltam a temetőben, javítandó hibákat keresve, amikor telefonomon jött a hír: Imre bácsi meghalt néhány órája.

Mint amikor közeli barátom ment végleg el, úgy égetett a hír...

Régóta ismertem, de csak ritkán találkoztam vele a vidéki, falusi életvitelem folytán. Az utóbbi 10 évben viszont több épületét építve többször találkoztunk. Figyelme és karja elért a zalai kis falvakba is. A pesti elitszemlélet teljesen idegen volt tőle. Vidéken is számon tartotta embereit, építészeket, építőket, ácsokat, stb., ahogyan az egész Kárpát-medencében. Szellemi és lelki erőt adott szókimondásával, figyelmével, törődésével. A helyi erőviszonyokon és a hatalmi eliten átnyúlva is támogatta a kiszorított, de általa elérhető és törekvő, érdemesnek ítélt embereket, minden területen, itt Zalában is. Nem a pénzhatalmi, sem a bürokratikus, hanem a saját magyar és a mindenség felől formált értékrendje szerint építette ereje szerint a széteső nemzetet. Személyes volt és nyersen őszinte. Megnyilvánulásai mindenhol nyomot, jelet hagytak épületekben, lelkekben, ahová elért.

Elment közülünk, de erejét, szellemi és tárgyi örökségét hátrahagyta nekünk. A szellemi örökösök most összezárnak. Így maradjon!

2009. február 12-én este a Városi Hangverseny- és Kiállítóteremben sok ember előtt Zalaegerszeg Város Önkormányzata hivatalosan nyilvánította támogatási szándékát a Boldogasszony kápolna építésére. Makovecz Imre Zalában, a Gébárti-tó mellé építendő Boldogasszony kápolna vázlatának terveit 2009. február 16-án küldte el Buksa Ildikó orvosnak, aki kezdeményezte a kápolna építését, és a Zalai Boldogasszony Alapítványt is vezeti. Makovecz Imre Ekler Károlyt jelölte meg a kápolna építőjének.

Azóta a Kápolna építésének támogatása húzódik. Makovecz Imre halálával újabb megerősítő nyilatkozat hangzott el Zalaegerszeg város vezetésétől, miszerint posztumusz meg kell építeni a kápolnát a megye hív szülőttének emlékére. Az elkészült vázlatok eléggé egyértelműek a műnek a mester elképzelése szerinti megvalósításához.

Ekler Károly

építő, a Kós Károly Egyesülés tagja

Zalai volt...

Makovecz Imre gyerekkorát Nagykapornakon töltötte. S noha később elvetette innen a sors, mindvégig ragaszkodott hozzánk, zalaiakhoz. Megértette a csavaros észjárásunkat, sajátos szavainkat, és hogy nekünk mindennél többet jelent a nehéz, agyagos anyaföldhöz való ragaszkodás. Talán ezért is ajándékozott meg bennünket a baki és a zalaszentlászlói faluházzal.

Életem egyik különös adománya, hogy a zalavári kápolna egyik ötletgazdája lehettem. Azért is hálás vagyok, hogy két kiállítását megnyithattam, és lapunk hasábjain méltathattam munkásságát. S amikor erről az írásról kérdeztem a véleményét, azt mondta, ha zalai ember írta, csak jó és igaz lehet. Szeretett bennünket, mi is szeretjük Öt.

Ha a Jóisten megsegít és megkapjuk az egyházi áldást is, a jövőben megépítjük zalaegerszeg-gébárti kápolnáját is. Amelyet nekünk szánt: zalaiaknak a nagy ZALAI.

Gyutai Csaba

polgármester, országgyűlési képviselő

A közösség tisztelete

A mostani „földrengés” előtt, amikor egy csomó feladat hárul majd a tagokra is, figyelmetekbe ajánlom ezt az idézetet. (Rossellinitől való egy sok-sok évvel ezelőtti interjúból.) „Az ember ma csak társadalomban tud élni és nem közösségben. A társadalmat a törvények igazgatják, a közösséget a szeretet.” Nekünk eddig az volt a dolgunk, hogy ne engedjünk ennek az erőnek, hogy a barátság és az együttműködés természetes erejére támaszkodjunk és így építsük a mi értékőrző testületünket.

Óriási dolog, hogy törvény született a köztestületről, de ezen a helyen is arra figyelmeztetek mindenkit, hogy ne váljanak a szabályok rabjaivá. Mindenki próbáljon figyelni a megalkotásukra, de ne feledjék, hogy közösséget csak tisztelet és szeretet tud teremteni.

Rendeteg bürokratikus tennivaló lesz, ezek elöl sem szabad kitérni, mert különben komolytalanná válik a testület helyzete, de jól gondolatok meg minden lépést, mert most, amikor újjáépítitek, egyúttal meg is erősíthetitek ezt a közösséget, de el is veszíthetitek.

Megismétlem, amit az előbb idéztem: „A társadalmat a törvények igazgatják, a közösséget a szeretet.”. Ebben és az itt megszületett barátságok, emberi vonzódások erejében bízva kívánok sikeres köztestületi életet a Magyar Művészeti Akadémiának!

dr. Kováts Flórán

*a Magyar Művészeti
Akadémia titkára*

Meghalt a Fegyverhordozó

Búcsú dr. Kováts Flóriántól

Kedden elment a nagy hadvezér, a próféta, a király, s íme, öt nap alig telt bele, követte őt az égi hadiösvényen leghűségesebb embere, az az ember, aki a nagy ember álmait formába foglalta, s a külvilág, a hétköznapi emberek számára is érthetővé, elfogadhatóvá tette. Mennyi önmegtartóztatás, fegyelem, szilárdság kellett ehhez! Kováts Flórián, a Magyar Művészeti Akadémia főtitkára megtért Teremtőjéhez és szentjeihez, megtért az Egyházba, melynek egyik legújabb kori prófétája az ő barátja, főnöke, anyaga Makovecz Imre volt.

Együtt küzdöttek majd húsz évig egy nagy álomért, a köztestületért, a szervezett, összetartó, nemzetet szolgáló művészetért, ahol az érték érték, a teljesítmény teljesítmény, a szellem magas, a kimondott szó kőszikla. Ahol nincs helye az elméletieskedésnek, a mellébeszélésnek, az egalizálásnak, az összerosásnak, a bagatellizálásnak, a panaszkodásnak, a simulékonyságnak.

Férfias, bátor, felemelt fejű világban hittek mindketten. Egy másik Magyarországon. Kettejük életműve, neve, lelke összefonódott az időben és a térben, s most már együtt marad az idők végezetéig.

Kováts Flórián, csakúgy, mint Makovecz Imre, a legnagyobb emberek közül való volt. Példát mutattak, nagy, teljes életet éltek, vitték a fáklyát előttünk.

Isten hiszem - mindkettejüket maga mellé ülteti.

Kiss József

drámaíró, színházrendező,

barát

*a Magyar Művészeti Akadémia ügyvivő
csoportjának tagja*

Millenniumi emlékmű - Zalavár

